

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

2 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 5 iunie 2019, în cauza penală privindu-l pe

HLEBNICOV Artiom Xxxxx, născut la xx
xxxxx xxxx, originar și domiciliat Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.07.2015 – 28.12.2016;

Instanța de apel: 26.02.2018 – 05.06.2018;

Instanța de recurs: 19.07.2019 – 02.10.2019.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 decembrie 2016, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Hlebnicov A. a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal. Totodată, instanța a dispus încetarea procesului penal intentat în privința inculpatului, în temeiul art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, Hlebnicov A. fiind liberat de răspunderea penală.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *in fapt*, a constatat că, Hlebnicov A. având scopul păstrării ilegale a substanțelor narcotice și psihotrope asupra sa, fără scop de înstrăinare, la 16 mai 2015, având scopul păstrării ilegale a substanțelor narcotice și psihotrope fără scop de înstrăinare asupra sa, fiind suspectat de consumul substanțelor narcotice, pe la ora 09:00, fiind condus în incinta IP Rîșcani, mun. Chișinău, situat pe str. M. Costin 5/1, unde Hlebnicov A. la solicitarea colaboratorilor de poliție de a prezenta obiecte interzise de lege, a predat benevol o folie de staniolă cu urme de substanță cenușie și un pachetel în care se afla un praf de culoare alb-gălbui.

Conform raportului de expertiză tehnico-științifică nr. 6726 din 30 iunie 2015, substanța cu aspect de praf, de culoare albă gălbuie, ridicată la 16 mai 2015 de la cet. Hlebnicov A. în cadrul procesului-verbal de ridicare a obiectelor, reprezintă PVP (a-pirrolidinovalerophenone = 2-pirrolilidinovalerophenone-phenyl - 2 (pyrrolidin -1-yl) pentan - 1 one, care se atribuie la substanțele narcotice. Cantitatea substanței narcotice (PVP) constituie 0,093 g, care formează proporții mari, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 20 din 18 ianuarie 2014, cu privire la completarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora.

Având în vedere starea de fapt expusă supra, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, *circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau analogilor lor fără scop de înstrăinare, adică păstrarea substanțelor narcotice săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de încetare, în termenul și modul prevăzut de art. 402-403 Cod de procedură penală, a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Hlebnicov A. să fie recunoscut culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal și prin prisma art. 364¹ CPP, să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 520 u.c.

În motivarea cerințelor sale, procurorul a invocat că prima instanță a calificat corect acțiunile inculpatului în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, însă incorect a încetat procesul în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, instanța nu a ținut cont de faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune ușoară, care prevede pedeapsa sub formă de închisoare până la 1 an, iar conform prevederilor art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, care prevede că persoana de liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare, iar în speța în cauză s-a stabilit că inculpatul Hlebnicov A. a comis infracțiunea la 16 mai 2015, din aceste circumstanțe reiese că nu a expirat termenul de atragere la răspundere penală, de fapt termenul fiind până la 16 mai 2017, cu atât mai mult că termenul dat a fost întrerupt prin încheierea din 21.07.2016, fapt care duce și la întreruperea termenului de prescripție conform prevederilor art. 60 alin. (5) Cod penal, care prevede expres că curgerea prescripției se suspendă dacă persoana care a săvârșit infracțiunea se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată. În aceste cazuri, curgerea prescripției se reia din momentul reținerii sau din momentul autodenunțării, în aceste circumstanțe termenul a fost întrerupt circumstanță care nu a fost luată în calcul de către instanța de judecată.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 5 iunie 2018, apelul procurorului a fost admis, din alte motive decât cele invocate, sentința a fost casată din oficiu, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit căreia procesul penal în privința lui Hlebnicov A., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, urmează a fi încetat, din motiv că a expirat termenul de prescripție pentru tragerea acestuia la răspundere penală.

5. În partea descriptivă a deciziei s-a menționat că, în ședința instanței de apel din 5 iunie 2018, inculpatul a înaintat o cerere, prin care a solicitat încetarea procesului penal în care este învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, conform prevederilor art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, din motivul intervenirii prescripției răspunderii penale.

Instanța de apel apreciind împrejurările cauzei penale, a ajuns la concluzia că instanța de fond incorect a apreciat circumstanțele și probele din dosar și ca urmare a pronunțat o sentință neîntemeiată în partea ce ține de încetarea procesului în legătură cu survenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, liberându-l pe Hlebnicov A. de răspundere penală.

Colegiul nu a reținut ca fiind întemeiată părerea instanței, în partea în care a indicat că potrivit dispoziției art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare, respectiv procesul penal în cauza lui Hlebnicov A. privind învinuirea adusă în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, urmează a fi încetat.

La caz, fapta imputată inculpatului Hlebnicov A. a fost comisă de acesta la data de 16 mai 2015, iar sentința de încetare a procesului a fost pronunțată la 28 decembrie 2016, prin urmare soluția instanței de fond nu poate fi reținută, or curgerea termenului de prescripție se întrerupe odată cu anunțarea în căutare a inculpatului, iar prin încheierea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 21 iulie 2016, (f.d. 91, verso), instanța de judecată a dispus anunțarea în căutare a inculpatului.

Potrivit art. 60 alin. (4) Cod penal, cursul termenului de prescripție se întrerupe dacă în perioada acestuia se săvârșește o nouă infracțiune pentru care poate fi aplicată pedeapsa cu închisoarea pe un termen mai mare de doi ani. Infracțiunea prevăzută la art. 217 alin. (2) Cod penal, prevede pedeapsa maximă sub formă de închisoare de până la 1 an, astfel, raportat la art. 16 Cod penal, se consideră o infracțiune ușoară. Conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, termenul de prescripție este de 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Conform prevederilor art. 60 alin. (5) Cod penal prescripția se suspendă, dacă persoana care a săvârșit infracțiunea se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată prin schimbarea domiciliului, actelor de identitate etc. Într-o asemenea situație timpul suspendării prescripției nu intra în termenul de prescripție, iar curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei sau al autodenunțării.

Prin urmare, în speță, Hlebnicov A. a comis infracțiunea la 16 mai 2015, iar prin încheierea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 21 iulie 2016, (f.d. 91, verso), s-a dispus anunțarea în căutare a inculpatului, prin urmare termenul de prescripție urmează a fi calculat de la data de 16 mai 2015, până la 21 iulie 2016, astfel, instanța reține că din momentul comiterii faptei până la momentul în care inculpatul a fost anunțat în căutare a trecut o perioadă de 1 an și 2 luni, or, la 21 iulie 2016, curgerea termenului de prescripție s-a întrerupt.

Consecvent, din materialele cauzei, Colegiul a stabilit că după pronunțarea încheierii de anunțare în căutare a inculpatului din 21 iulie 2016, Hlebnicov A., la data de

6 decembrie 2016, ora 16:00 a fost prezent în ședința de judecată, în prima instanță, (f.d. 105, verso), iar în aceste circumstanțe, întreruperea termenului de prescripție a încetat la data respectivă, și în situația în care inculpatul nu se eschiva de la instanța de judecată, curgerea termenului de prescripție a continuat începând cu 6 decembrie 2016.

Drept urmare, instanța a conchis că la etapa judecării apelului termenul era deja prescris, ceea ce condiționează încetarea procesului penal și liberarea inculpatului de răspunderea pe care urma să o poarte pentru infracțiunea comisă în baza art. 217 alin. (2) Cod penal.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel, procurorul contestă cu recurs ordinar decizia și solicită casarea acesteia, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

Recurentul face trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, toate fiind valabile în prezenta cauză penală, deoarece soluția instanței de apel de încetare a procesului penal în privința lui Hlebnicov A. este una vădit neîntemeiată.

Instanța de apel nu a îndeplinit prevederile legii, precum și explicațiile date de către Plenul Curții Supreme de Justiție la pct. 14 al Hotărârii nr. 22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, iar, nepronunțarea instanței asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, astfel decizia urmează a fi casată cu rejudecarea cauzei în apel cum cere art. 435 Cod de procedură penală, întrucât asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs.

Recurentul susține că instanța nu s-a expus asupra tuturor motivelor indicate în apel referitor la soluția de încetare a procesului penal în baza intervenției termenului de prescripție. Astfel, dispunând încetarea procesului penal de învinuire a lui Hlebnicov A., în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, instanța nu au ținut cont de faptul că acesta a săvârșit o infracțiune ușoară, care prevede pedeapsa sub formă de închisoare până la un an, iar conform prevederilor art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

În această speță acuzarea reține că inculpatul a comis infracțiunea la 16 mai 2015, iar prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 21 iulie 2016, (f.d. 91, verso), s-a dispus anunțarea în căutare a acestuia, fapt care duce și la întreruperea termenului de prescripție, conform prevederilor art. 60 alin. (5) Cod penal. Curgerea prescripției se reia din momentul reținerii sau din momentul autodenunțării, în aceste circumstanțe termenul a fost întrerupt circumstanță care nu a fost luată în calcul de către instanța de judecată.

Prin urmare, termenul de prescripție urmează a fi calculat de la data de 16 mai 2015, până la 21 iulie 2016, adică din momentul comiterii faptei, până la momentul în care inculpatul a fost anunțat în căutare - 1 an și 2 luni. După pronunțarea încheierii de

anunțare în căutare a inculpatului, 21 iulie 2016, Hlebnicov A., la 6 decembrie 2016, ora 16:00 a fost prezent în ședința de judecată în prima instanță, (f.d. 105, verso), respectiv în aceste circumstanțe, curgerea termenului de prescripție de 2 ani a început la 6 decembrie 2016 și va expira la 6 decembrie 2018, fapt omis de către instanța de apel. 7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procuror, în baza materialelor din dosar și raportat la criticile formulate de acesta, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru considerentele ce urmează.

În drept, soluția de inadmisibilitate a recursului dat se întemeiază pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Pentru a statua asupra netemeinicii cererii de recurs depuse, instanța a făcut verificările temeiului de casare invocat de partea acuzării, în raport cu actele dosarului, constatând că hotărârea recurată este conformă legii, fără a prezenta vreo lipsă, care să o afecteze, mai mult ca atât, nu există nici alte motive, neinvocate de recurent, care ar putea fi luate în considerare din oficiu, de natură să răstoarne soluția instanței de apel adoptate pe caz în partea încetării acestui proces penal în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

Potrivit cererii de recurs declarate de procuror, Colegiul constată că acesta pledează pentru casarea integrală a deciziei instanței de apel, din motiv că ultima a admis erorile de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în particular se invocă că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Verificând materialele dosarului raportat la criticile recurentului, Colegiul Penal conchide că erorile semnalate nu sunt subsecvente cauzei și sunt invocate neîntemeiat și mai mult formal de către titularul cererii de recurs. La baza acestei statuări instanța de recurs a avut în vedere următoarele raționamente.

Pornind de la aceea că, printre garanțiile procesului echitabil, reglementat de art. 6 din Convenția Europeană, se enumeră faptul că orice persoană trebuie să fie judecată în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, ceea ce este subsecvent și pentru prezenta cauză, fiind, totodată, respectate drepturile inculpaților garantate atât de Constituția Republicii Moldova, de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cât și de Codul penal și cel de procedură penală.

Concomitent, este indubitabil că una din condițiile guvernante ale adoptării hotărârii judecătorești legale este respectarea garanțiilor procesului echitabil, iar una din cele mai importante garanții feste respectarea principiului securității raporturilor juridice.

Curtea de la Strasbourg, în cazurile moldovenești, a evidențiat că o modalitate de încălcare a principiului securității raporturilor juridice, a fost ignorarea de către instanțele naționale a termenului de prescripție. În acest aspect, Curtea a menționat că rolul pe care îl au termenele de prescripție este unul foarte important atunci când este interpretat în

lumina preambulului Convenției, preambul care declară preeminența dreptului ca fiind parte a patrimoniului comun al Statelor contractante. Or, interpretarea dată de către instanțele naționale regulilor referitoare la calcularea termenului de prescripție, deseori, a avut un efect care era incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice garantat de articolul 6 al Convenției.

Procurorul în cererea de recurs notează că instanța de apel eronat a făcut calculul termenului de prescripție incident cauzei date. Mai mult, recurentul avansează propria versiune despre modalitatea de calculare a termenului de prescripție, potrivit căreia: *„termenul de prescripție urmează a fi calculat de la data de 16 mai 2015, până la 21 iulie 2016, adică din momentul comiterii faptei, până la momentul în care inculpatul a fost anunțat în căutare - 1 an și 2 luni. După pronunțarea încheierii de anunțare în căutare a inculpatului, 21 iulie 2016, Hlebnicov A., la 6 decembrie 2016, ora 16:00 a fost prezent în ședința de judecată în prima instanță, (f.d. 105, verso), respectiv în aceste circumstanțe, curgerea termenului de prescripție de 2 ani a început la 6 decembrie 2016 și va expira la 6 decembrie 2018, fapt omis de către instanța de apel.”*

Rezultând din cele expuse, Colegiul Penal conchide că procurorul vădit nefondat și chiar contrar prevederilor legale pertinente, susține că odată ce termenul de prescripție a fost suspendat, după reluarea acestuia, el începe a curge din nou. În opinia Colegiului Penal, o atare abordare a părții acuzării reprezintă o interpretare defavorabilă inculpatului despre calculul termenilor procesuali. Deși, la caz, recurentul supune dispuței incidentul procedural legat de suspendarea curgerii prescripției, urmează de notat că Legea penală în acest aspect este suficient de clară și previzibilă, nelăsând loc de interpretări.

Potrivit art. 60 alin. (2), (5) Cod penal, prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și până la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată. Curgerea prescripției se suspendă dacă persoana care a săvârșit infracțiunea se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată. În aceste cazuri, curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării.

Potrivit explicațiilor din DEX, prin verbul „a relua” se are în vedere a continua ceva întrerupt, în acest sens neexistând nici un indiciu că calculul urmează a fi făcut din nou. Respectiv, din textul legii - art. 60 alin. (5) Cod penal - se învederează că doar perioada de timp în care persoana se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată nu se va lua în vedere la calcularea termenului de prescripție pentru tragerea ei la răspunderea penală.

Drept urmare, toate cele consemnate de procuror în recurs, nu corespund actelor cauzei și au fost interpretate eronat de parte, atunci când aceasta a înaintat critici asupra soluției de încetare a procesului penal în privința lui Hlebnicov A. considerând că instanța de apel pripit a încetat procesul penal în legătură cu intervenirea termenului de prescripție din art. 60 Cod penal.

Or, din decizia recurată se constată că aceasta cuprinde o motivare amplă și bine argumentată pe marginea tuturor aspectelor invocate de apelant în cererea sa, care sunt decisive pentru justa soluționare a acestei cauze.

În decizie este reflectată starea de fapt și sunt analizate circumstanțele de drept, care denotă cu certitudine că soluția de încetarea a procesului penal intentat în privința lui Hlebnicov A. în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, este una corectă și legală.

Fiind consecvenți în cele expuse, se notează că, de principiu, instanțele de judecată sunt obligate să demonstreze circumstanțele ce țin de prescrierea termenului de atragere la răspundere penală a inculpatului cu adoptarea unor soluții motivate, întrucât lipsa unor argumente plauzibile în vederea susținerii încetării procesului penal atestă vicierea procedurii penale desfășurate la etapele precedente de judecare.

De aceea, Colegiul Penal evidențiază că, în partea ce ține de prescriptibilitatea termenului de atragere la răspundere penală a inculpatului Hlebnicov A., pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, corect au fost consemnate următoarele de către Curtea de Apel Chișinău:

„38. [...] Hlebnicov A. a comis infracțiunea la data de 16 mai 2015, iar prin încheierea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 21 iulie 2016, (f.d. 91, verso), instanța a dispus anunțarea în căutare a inculpatului, prin urmare termenul de prescripție urmează a fi calculat de la data de 16 mai 2015, până la 21 iulie 2016, astfel, instanța reține că din momentul comiterii faptei până la momentul în care inculpatul a fost anunțat în căutare a trecut o perioadă de 1 an și 2 luni, or, la 21 iulie 2016, curgerea termenului de prescripție s-a întrerupt.

39. Consecvent, din materialele cauzei, Colegiul stabilește că după pronunțarea încheierii de anunțare în căutare a inculpatului din 21 iulie 2016, Hlebnicov A., la data de 6 decembrie 2016, ora 16:00 a fost prezent în ședința de judecată, în prima instanță, (f.d. 105, verso), iar în aceste circumstanțe, întreruperea termenului de prescripție a încetat la data respectivă, și în situația în care inculpatul nu se eschiva de la instanța de judecată, curgerea termenului de prescripție a continuat începând cu 6 decembrie 2016.”

Drept urmare, instanța de apel corect a concluzionat că la etapa judecării apelului termenul era deja prescis, ceea ce condiționează încetarea procesului penal și liberarea inculpatului de răspunderea pe care urma să o poarte pentru infracțiunea comisă în baza art. 217 alin. (2) Cod penal. Or, prin liberarea de la răspunderea penală se prezumă renunțarea statului la condamnarea și aplicarea unei pedepse penale față de inculpat.

Instanța de recurs se raliază argumentelor expuse în decizia Curții de Apel contestate, totodată, notând că, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO se admite însușirea concluziilor instanțelor ierarhic inferioare de către instanțele ierarhic superioare, în cazul când constatările acestora sunt fundamentate în fapt și în drept, fiind amplu prezentate în hotărârile atacate.

Pe cale de consecință, instanța de recurs statuează că, soluția adoptată de Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău pe marginea acestei cauze este una corectă, iar pretensele erori de drept invocate de recurent sunt vădit nefondate.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 5 iunie 2019, în cauza penală privindu-l pe Hlebnicov Artiom Xxxxx, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 23 octombrie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion